

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DCCCLXXII. ad annum DCCCCIX.

Parisiis, 1644

VII. De praestanda per poenitentiam emendatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15967

Caroli Cal-
uitit. xxxiv.
cap. 3.Tit. xl. iii.
sub finem
cap. 1.

Vt nostri fideles, vnusquisque in suo ordine & statu, ANNO
veraciter sint de nobis securi, quia nullum abhinc in- CHRISTI
ante contra legem & iustitiam, vel auctoritatem ac iustam
rationem, aut damnabimus, aut dehonorabimus, aut
opprimemus, vel indebitis machinationibus affligemus:
& illorum, scilicet veraciter nobis fidelium, communi
consilio secundum Dei voluntatem, & commune salua-
mentum ad restitutionem sanctæ Dei ecclesiæ, & statum
regni, & ad honorem regium, atque pacem populi com-
missi nobis pertinentem assensum præbebitur: In hoc
vt illi non solum non sint nobis contradicentes & resisten-
tes ad ista exequenda: verum etiam sic sint nobis fideles,
& obedientes, ac veri adiutores atque cooperatores ve-
ro consilio & sincero auxilio ad nostrum debitum hono-
rem, & ad ista peragenda quæ præmisimus, sicut per re-
ctum vnusquisque in suo ordine & statu suo, principi &
suo seniori esse debet.

VII.

Ecce quæ de rapinis & de raptoribus sanctus
Spiritus per sibi organa digna comminatus est &
decreuit. Ecce quæ antecessores vestri imperato-
res ac reges, in diuersis Synodis ac placitis, confi-
lio episcoporum ac ceterorum fidelium suorum
inde constituerunt. Quæ quomodo de emenda-
tionibus quæ male acta sunt legi per Moysen da-
tæ congruant, qui eam legit intelligit. Et in euan-
gelio legimus dixisse Zacchæum ad Dominum:
Dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus:
& si quem defraudaui, reddo quadruplum. Ad hoc
enim aliam medietatem bonorum suorum seruauit.
Et hinc sanctus Augustinus in epistola ad Mace-
donium dicit: *Quod dicis inquit, Sceleris culpam*
cupiunt sibi homines relaxari, & id propter quod
scelus admissum est possidere; pessimum homi-
num genus commemoras, cui pœnitendi medicina

Luc. 19.

Epist. 54.

omnino non prodest. Si enim res necessaria, propter quam peccatum est, cum reddi possit non redditur, non agitur pœnitentia, sed fingitur. Si autem veraciter agitur, non remittetur peccatum, nisi restituatur ablatum, sed cum restitui potest. Plerumque enim qui aufert amittit, siue alios patiēdo malos, siue ipse male viuendo, nec aliud habet vnde restituat. Huic certe non possumus dicere, Redde quod abstulisti, nisi cum habere credimus & negare. Vbi quidem si aliquos sustinet repente cruciatus, dum existimatur habere quod reddat, nulla est iniquitas: quia etsi non est vnde reddat ablatam pecuniam, merito tamen, dum eam per molestias corporales redhibere compellitur, peccati quo male ablata est pœnas luit. Sed inhumanum non est etiam pro talibus intercedere, tamquam pro reis criminum: non ad hoc vt minime restituantur aliena, sed ne frustra homo in hominem sæuiat. Illud vero fidentissime dixerim, cum qui pro homine ad hoc interuenit, ne male ablata restituat, & qui ad se confugientem, quantum honeste potest, ad restituendum non compellit, socium esse fraudis & criminis. Nam misericordius opem nostram talibus subtrahimus, quam impendimus. Non enim opem fert qui ad peccandum adiuuat, ac non potius subuertit atque opprimit. Nolentes autem reddere, quos nouimus & male abstulisse, & vnde reddant habere, arguimus, increpamus, & detestamur, quosdam clam, quosdam palam, sicut diuersitas personarum diuersam videtur posse recipere medicinam, nec in aliorum

perniciem ad maiorem insaniam concitari. Aliquando etiam, si res magis curanda non impeditur, sancti altaris communionem priuamus. Nec interueniendum esse pro aliquo ausim dicere, ut quod scelere abstulit, sceleris impunitate possideat: sed ut remissa iniuria quod iniuriose abstulit reddat, si tamen habet quod abstulit, vel aliud unde illud restituat. Qui vero contra ius societatis humanæ, furtis, rapinis, calumniis, oppressiõibus, inuasiõibus abstulerit, reddenda potius quam donanda censemus, Zacchæi publicani euangelico exemplo, qui cum hospitio Dominum suscepisset, in vitam sanctam repente mutatus, *dimidium*, inquit, *rerum mearum do pauperibus, & si cui aliquid abstuli, quadruplum reddo.* Quid dicam de usuris, quas etiam ipsæ leges & iudices reddi iubent? An crudelior est qui subtrahit aliquid vel eripit diuiti, quam qui trucidat pauperem fenore? Omnes igitur nos, & vos, & totius regni populus, recurramus ad conscientias nostras, & quicquid contra voluntatem & mandatum Dei cogitauimus, parabolauimus, & fecimus, per puram confessionem, ac dignos pœnitentiæ fructus, atque sacerdotalem reconciliationem, expurgemus nos a fermento malitiæ & nequitiae: & sicut hortatur nos Spiritus sanctus per Psalmistam, *præoccupemus faciem eius in confessione: procidamus & ploremus ante Dominum qui fecit nos, quia ipse est Dominus Deus noster, nos autem populus eius, & oves pascuæ eius.*

Luc. 19.

Psal. 94.

2. Mach. 12.

ANNO
 CHRISTI
 881.

ecclesiæ quæ tunc temporis erat, & plures ex suis
 in illo bello ceciderunt. Postquam autem fugatis
 aduersariis ipse Iudas cum exercitu suo ad sepelien-
 da corpora suorum qui in bello ceciderant reuer-
 sus est, inuenta sunt sub tunicis occisorum donaria
 de idololatriis, & manifestum factum est Dei iudi-
 cium quia proinde ceciderunt in bello. Ergo si sub
 tunicis nostris, id est, intra corpora nostra, habe-
 mus conscientiam malam de rapinis, de auaritia,
 quæ est idolorum seruitus, de luxuriis, de inuidia,
 de fraternis odiis, & de homicidiis, de sacrilegiis, &
 de incestibus, & de ceteris criminibus, ac pecca-
 tis, expurgemus illa mala per puram confessionem,
 & per bonam deuotionem, & per lacrymas, & per
 eleemosynas & dignas satisfactiones, & quantocius
 tempus fuerit, faciamus omnes in commune de
 præteritis peccatis, siue manifestis, siue secretis,
 publicam pœnitentiam, & triduanum ieiunium,
 & mundemus nos ab omni inquinamento carnis
 & spiritus, perficientes sanctificationem in timore
 Dei. Quia, sicut sanctus Augustinus dicit exponens
 sententiam Apostoli, peccata siue parua siue magna
 impunita esse non possunt: quia aut ab homine
 pœnitente, aut a Deo iudicante plectuntur: ces-
 sat autem vindicta diuina, si conuersio præcurrat
 humana. Amat Deus pœnitentibus & confitenti-
 bus parcere, & se iudicantes non iudicare. Et post
 ieiunium, & dignos pœnitentiæ fructus, & profes-
 sionem quod ab istis malis, in quibus hæctenus ver-
 sati sumus, nos de cetero abstinere debeamus, quia
 pœnitentiam vere agere est commissa plangere, &

iterum plangenda declinare, mutata in mente malignitate in benignitatem, accipiamus corpus & sanguinem Christi in remissionem peccatorum nostrorum, vt Deus in nobis habitet, & nos in Deo: quatenus nec inuisibiles, nec visibiles inimici contra nos potestatem habeant. Nam aliter, nec super prauos Christianos virtutem, nec contra Paganos habere poterimus victoriam. Nullus autem de iniquitatum suarum immanitate desperet: tantum ex toto corde conuertatur ad Dominum. Veterinosas namque Niniuitarum culpas triduana poenitentia absterfit: & conuersus latro vitæ præmia etiam in ipsa sententia suæ mortis emeruit. Mutemus igitur corda, & præsumamus nos iam percepisse quod petimus. Citius ad precem iudex flectitur, si a prauitate sua petitor corrigatur. Ea namque quæ ingrata esse hominibus importunitas solet, iudicio veritatis placet: quia pius ac misericors Deus vult a se veniam exigere, qui quantum meremur non vult irasci. Hinc etenim per Prophetam dicit: *Innocua me in die tribulationis tuæ, & eripiam te, & magnificabis me.* Ipse ergo sibi testis est qui inuocantibus misereri desiderat, qui admonet vt inuocetur. Et sicut per alium prophetam admonet: *Leuemus corda nostra cum manibus ad Deum.* Ad Deum quippe corda cum manibus leuare est, orationis studium cum merito bonæ operationis erigere. Dat profecto, dat timori nostro fiduciam, qui per prophetam clamat: *Nolo mortem peccatoris, sed vt conuertatur & viuat.* Et certa sententia est, quia quos Deus diu vt conuertantur exspectat, non

Ioan. 4.

Luc. 23.

Psal. 46.

Thren. 3.

Ezech. 33.

ANNO
 CHRISTI
 881.

conuersos durius damnat. Et postquam taliter, sicut prædiximus, a peccatis nostris nos & vos mundabimus, de cetero ab eisdem & ab aliis peccatis nos contineamus, ne contingat nobis illud pro-
 uerbum, quod beatus Petrus apostolus de redeun-
 tibus post pœnitentiam ad peccata dicit: *Canis reuersus ad suum vomitum, & sus lota in volutabro lu-
 ti.* Magna est enim contra peccatum pœnitentiæ virtus: sed si quis in eadem pœnitentia perseueret. Nam scriptum est: *Qui perseuerauerit vsque in fi-
 nem, hic saluus erit.* Hinc scriptum est: *Qui bapti-
 zatur a mortuo, & iterum tangit eum, quid proficit lau-
 uatio illius?* Mortuum quippe est omne opus per-
 uersum, quod pertrahit ad mortem, quod vita iu-
 stitiæ non viuit. Baptizatur ergo a mortuo, & ite-
 rum tangit eum, qui praua opera, quæ se egisse meminit, deplorat; sed eisdem se iterum post la-
 crymas implicat. Animæ itaque cuilibet eiusdem mortui lauatio non proficit, qui hoc iterum fa-
 ciendo quod planxerat, nec per lamenta pœni-
 tentiæ ad rectitudinem iustitiæ exurgit. Et qui-
 cumque tempore pœnitentiæ profitetur ad pristi-
 na peccata se non rediturum, id est, præterita pec-
 cata anathematizat, (quoniam aliter nec a Deo sol-
 uitur, nec sacerdotali ministerio reconciliari po-
 test,) solícite attendat quæ sanctus Gregorius in
 quadam epistola sua dicit. Si qui vero sunt, in-
 quiens, qui dicunt quia compulsus quispiam ne-
 cessitate si anathematizauerit, anathematis vincu-
 lo non tenetur, ipsi sibi testes sunt quia Christia-
 ni non sunt, quia ligamenta sanctæ ecclesiæ vanis

1. Pet. 2.

Matth. 10.

Ecc. 34.

Lib. 1 x.
 capit. 39.
 Theod. 1 x.

se æstimant conatibus soluere. Ac per hoc nec ab-
 solutionem sanctæ ecclesiæ, quam præstat fide-
 libus, veram putant, si ligaturas eius valere non æsti-
 mant. Contra quos diu disputandum non est, quia
 per omnia despiciendi & anathematizandi sunt:
 & vnde se fallere veritatem credunt, inde in pec-
 catis suis veraciter ligantur. Si qui sunt igitur,
 qui sub nomine Christiano hæc, quæ prædixi-
 mus, aut prædicare audent, aut taciti apud seipfos
 tenere, procul dubio eos & ego, & omnes catho-
 lici episcopi, atque vniuersa ecclesia anathemati-
 zamus, quia veritati contraria sentiunt, & con-
 traria loquuntur. Interest tamen plurimum inter
 eos, qui post pœnitentiam & professionem ad cri-
 minalia & publica peccata redeunt per contem-
 ptum, & in eis perseuerare diligunt, & inter eos,
 qui per fragilitatem in præterita peccata crimina-
 lia vel publica recidunt, & iterum pœnitentiam
 Epist. 54. poscunt: quia sicut sanctus Augustinus dicit, in
 tantum hominum iniquitas aliquando progredi-
 tur, vt etiam post actam pœnitentiam, post al-
 taris reconciliationem, vel similia vel grauiora
 committant: & tamen Deus facit etiam super ta-
 les oriri solem suum, nec minus tribuit, quam an-
 te tribuebat, largissima munera vitæ ac salutis. Et
 quamuis in ecclesia locus humillimæ pœniten-
 tiæ non concedatur, Deus tamen super eos suæ
 pœnitentiæ non obliuiscitur. Quamuis ergo cau-
 te salubriterque prouisum sit, vt locus illius hu-
 millimæ pœnitentiæ semel in ecclesia conceda-
 tur, ne medicina vilis minus utilis esset ægrotis,
 quæ

ANNO
CHRISTE
886

quæ tanto magis salubris est, quanto minus contemptibilis fuerit: quis tamen audeat Deo dicere, Quare huic homini, qui post primam pœnitentiam rursus se laqueis iniquitatis constringit, adhuc iterum parcis? Quis audeat dicere erga istos non agi quod Apostolus ait: *Ignoras quia patientia Rom. 2. Dei ad pœnitentiam te adducit?* aut istis exceptis esse diffinitum quod scriptum est: *Beati omnes qui Psal. 2. confidunt in eum?* aut ad istos non pertinere quod dicitur: *Viriliter agite, & confortetur cor vestrum, Psal. 26. omnes qui speratis in Domino?*

VIII.

Tandem ad vos, domine rex dilectissime nobis, sermonem conuertimus, quia & in isto temporali regno vos prosperari cupimus, & post istud regnum ad æternum peruenire desideramus. Sicut quidam nostrum ab illis audiuit qui interfuerunt, Carolus Magnus imperator, qui regnum Francorum nobiliter ampliavit, & per annos quadraginta sex feliciter rexit, & sapientia tam in sanctis scripturis, quam & in legibus ecclesiasticis & humanis, reges Francorum præcessit, nullo vnquam tempore sine tribus de sapientioribus & eminentioribus consiliariis suis esse patiebatur: sed vicissim per successiones, vt eis possibile foret, secum habebat, & ad capitium lecti sui tabulas cum graphio habebat, & quæ siue in die, siue in nocte, de utilitate sanctæ ecclesiæ, & de profectu ac soliditate regni meditabatur, in eisdem tabulis annotabat, & cum eisdem consiliariis, quos secum habebat, inde tractabat: & quando ad placitum suum ve-

Concil. Tom. 24.

SSS